

Sygn. akt II DO 21/21

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący)

SSN Piotr Sławomir Niedzielak (sprawozdawca)

Ławnik Łukasz Kotynia

Protokolant Justyna Jarocka

w sprawie prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. – A. K.
po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej
na posiedzeniu w dniu 23 czerwca 2021 oraz 9 lipca 2021 r.
odwołania obwinionej
od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym
z dnia 4 marca 2021 r., sygn. akt PK I SD (...)
w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach

postanowił:

1. **utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie,**
2. **kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sygn. akt II DO 21/21

Wobec prokurator A. K. toczy się postępowanie dyscyplinarne dotyczące czynu polegającego na tym, że w dniu 28 sierpnia 2017 roku bezpodstawnie i przekraczając uprawnienia prokuratora angażowała się w postępowanie zarejestrowane w tym czasie w Komisariacie V Policji w C. pod sygn. RSD (...), poprzez zażądanie podania danych personalnych osób podejrzanych w sprawie, przyjazd do komisariatu, rozmowy na temat toku tego postępowania z

funkcjonariuszami Policji, w tym odnośnie do przedstawienia zarzutów i stwierdzenia braku podstaw do zatrzymania sprawców przestępstwa, którą to potrzebę widział wcześniej inny prokurator - w tym, co do M. T., będącego synem prokuratora Prokuratury Rejonowej w C., E. T. i prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. J. T. oraz na zatajeniu podjęcia tych działań przed Prokuratorem Rejonowym, co skutkowało osłabieniem zaufania do prokuratora, o czym mowa w przepisie art. 96 § 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku - Prawo o prokuraturze / tekst jedn. Dz. U. z 2019 roku poz. 740/ i co stanowić miało uchybienie godności urzędu prokuratora, a także jednocześnie w sposób oczywisty obraziło przepis art. 96 § 1 tejże ustawy, w zakresie określonego w ślubowaniu, wskazanego w przepisie art. 92 § 1 ustawy, nakazu stania na straży prawa i strzeżenia praworządności oraz sumiennego wypełniania obowiązków pełnionego urzędu prokuratora oraz kierowania się zasadami godności i uczciwości.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego dla krakowskiego okręgu regionalnego, w dniu 28 lutego 2018 r. wszczął wobec prokurator A. K. postępowanie dyscyplinarne, a z dniem 23 marca 2018 r. przedstawiono obwinionej zarzut popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku - Prawo o prokuraturze.

W dniu 16 kwietnia 2019 r. skierowany został wniosek o zezwolenie na pociągnięcie prokurator A. K. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 231 § 1 k.k.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym uchwałą z dnia 5 września 2019 r. odmówił wyrażenia zgody na pociągnięcie prokurator A. K. do odpowiedzialności karnej.

Prokurator Regionalny w K. zarządzeniem z dnia 7 września 2017 r., numer (...), zawiesił w czynnościach prokurator A. K. na okres 6 miesięcy (do dnia 6 marca 2018 r.).

Sąd Dyscyplinarny postanowieniem z dnia 5 marca 2018 r., na wniosek Prokuratora Regionalnego w K. z dnia 28 lutego 2018 roku, przedłużył okres zawieszenia do dnia 7 września 2018 r.

Sąd Dyscyplinarny postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2018 r., na wniosek p.o. Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu

regionalnego z dnia 17 sierpnia 2018 r., przedłużył okres zawieszenia obwinionej do dnia 7 marca 2019 r.

Sąd Dyscyplinarny postanowieniem z dnia 1 marca 2019 r., na wniosek p.o. Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego z dnia 22 lutego 2019 r., przedłużył okres zawieszenia obwinionej do dnia 6 września 2019 r.

Sąd Dyscyplinarny postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2019 r., na wniosek Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego z dnia 23 sierpnia 2019 r., przedłużył okres zawieszenia obwinionej do dnia 6 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 14 listopada 2019 r., sygn. akt II DO 30/19, na skutek zażalenia obwinionej, uchylił orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego I instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, postanowieniem z dnia 6 lutego 2020 r., przedłużył okres zawieszenia w czynnościach służbowych obwinionej A. K. do dnia 6 marca 2020 r.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym postanowieniem z dnia 5 marca 2020 r., sygn. akt PK I SD (...), przedłużył okres zawieszenia obwinionej do dnia 6 września 2020 r.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym postanowieniem z dnia 4 września 2020 r., w sygn. akt PK I SD (...), przedłużył okres zawieszenia obwinionej w czynnościach służbowych do dnia 8 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 11 lutego 2021 r., sygn. akt II DO 128/20, po rozpoznaniu odwołania obwinionej, uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Prokuratorze Generalnym.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym postanowieniem z dnia 4 marca 2021 r., sygn. akt PK I SD (...), przedłużył okres zawieszenia w czynnościach do dnia 8 września 2021 r.

Odwołanie od postanowienia wywiodła prokurator A. K. Zaskarżonemu zarządzeniu zarzuciła:

1. obrazę art.150 § 3 ustawy z dnia 28 stycznia 2016r. Prawo o prokuraturze poprzez jego błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie - polegające na przyjęciu, że w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek uzasadniający przedłużenie okresu zawieszenia obwinionej w czynnościach służbowych do dnia 8 września 2021r. - podczas, gdy przebieg postępowania dyscyplinarnego jak i postępowania karnego, jego rytmika i ustalenia w nim poczynione prowadzą do wniosków przeciwnych,
2. obrazę art. 251 § 3 kpk w związku z art. 6 kpk, która miała wpływ na treść zaskarżonego zarządzenia, polegającą na zaniechaniu wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia dowodów świadczących o popełnieniu przez oskarżoną czynu zabronionego z art. 231 § 1 kk, jak i przewinienia dyscyplinarnego z art. 137 § 1 ustaw Prawo o prokuraturze (w uzasadnieniu decyzji ograniczono się li tylko do podania listy przesłuchanych świadków i część historyczną) wykazanie okoliczności wskazujących na istotne zagrożenie dla prawidłowego toku postępowań i dobra wymiaru sprawiedliwości, które uzasadniałby zastosowanie najsurowszego środka dla prokuratora, jakim jest zawieszenie w czynnościach służbowych w zawodzie prokuratora, wykazania okoliczności wskazujących na istnienie zagrożeń dla wykonywanych przez oskarżoną obowiązków i czynności służbowych prokuratora, co w sposób oczywisty narusza moje materialne prawo do obrony,
3. obrazę art. 41 § 1 kpk wz. z art. 146 § 1 kpk polegającą na uczestnictwie w dniu 5 marca 2021 r. w charakterze przewodniczącego składu Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym Prokuratora Prokuratury Krajowej L. S., członka składu Prokurator J. J. M. oraz protokolanta O. O., a więc Prokuratorów z jednostki Prokuratury prowadzącej postępowanie przygotowawcze o sygn. PK XIV Ds.(...) - co ewidentnie wskazuje na uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności i obiektywizmu w przedmiotowej sprawie,
4. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wydanego orzeczenia, a w szczególności art. 117 § 1 i 2 kpk, art. 129 § 1 kpk, art. 140 kpk art. 381 kpk polegającą na zaniechaniu przez Sąd Dyscyplinarny przy

Prokuratorze Generalnym w W. zawiadomienia o terminie posiedzenia w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach służbowych - obwinionej, jak i jej obrońcy (w pozostałych przypadkach posiedzeń także nie zachowano procedury w tym zakresie), co spowodowało ograniczenie prawa do obrony obwinionej .

W konkluzji obwiniona, na zasadzie art. 437 kpk w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku - Prawo o prokuraturze, wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia z dnia 4 marca 2021 r. (omyłkowo datowanego w piśmie na dzień 5 marca 2022 r.) sygn. akt PK I SD 18.2021.

Sąd Najwyższy w toku rozpoznawania zażalenia obwinionej ustalił ponadto, że prawomocną uchwałą z dnia 21 września 2020 r., sygn. akt II DO 20/20 Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej zezwolił na pociągnięcie prokurator A. K. do odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. w związku z opisanym na wstępie zachowaniem, co do którego toczy się przeciwko niej postępowanie dyscyplinarne. (z zażalenia obwinionej wynika, że w styczniu 2021r. skierowano przeciwko niej w tej sprawie akt oskarżenia do sądu powszechnego).

W związku z przedmiotowym postępowaniem karnym prokurator A. K. została zawieszona w czynnościach do czasu zakończenia tego postępowania, w trybie art. 151 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, na mocy zarządzenia z dnia 5 marca 2021 r., nr 34/202, sygn. PO IV WOS (...) Prokuratora Okręgowego w C. Prokurator A. K. złożyła odwołanie na wyżej wskazane zarządzenie, jednak według informacji na dzień 24 czerwca 2021 r. nie zostało ono jeszcze rozpoznane.

Jednocześnie na wystąpienie Sądu Najwyższego, Zastępcą Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla lubelskiego okręgu regionalnego poinformował, że zakończenie postępowania dyscyplinarnego uzależnione jest od zwrotu rzecznikowi akt sprawy dyscyplinarnej, którymi nie dysponuje od 29 sierpnia 2019 r., tj. od kiedy zostały złożone w Sądzie Dyscyplinarnym przy Prokuratorze Generalnym w związku z wnioskiem o przedłużenie zawieszenia prokurator A. K. w czynnościach.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Odwołanie obwinionej – co do zasady – nie jest trafne i nie mogło zostać uwzględnione. Nie myli się bowiem Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, że wobec obwinionej nie ustały przesłanki uzasadniające jej dalsze zawieszenie w czynnościach.

Na wstępie zauważyć należy, że zgodnie z art. 150 § 1 ustawy – Prawo o prokuraturze prokurator może zostać zawieszony na okres do 6 miesięcy, jeżeli z uwagi na charakter przewinienia dyscyplinarnego konieczne jest natychmiastowe odsunięcie go od wykonywania obowiązków. Instytucja zawieszenia jest więc ściśle związana z prowadzonym postępowaniem dyscyplinarnym (choć postępowanie to jej nie implikuje) i ma charakter służbowo-administracyjny, a jej funkcją jest ochrona dla autorytetu prokuratury, a także interesu publicznego przed szkodami, jakie mogłoby spowodować pełnienie czynności prokuratorskich przez osobę stojącą pod zarzutem dyscyplinarnym.

Instytucja ta ma na celu zabezpieczenie poziomu zaufania obywateli do prokuratury, gwarantuje bowiem między innymi ograniczenie możliwości wystąpienia sytuacji, w której prokurator, któremu zarzucane jest uchybienie godności urzędu i to tak jak w realiach niniejszej sprawy, w związku z zachowaniem ocenianym w postępowaniu karnym, jako wyczerpujące znamiona przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego, dalej pełni czynności, w tym skierowane przeciwko osobom podejrzanym o podobne zachowania, co jemu samemu zarzucane. Sytuacje takie zarówno w odbiorze społecznym, jak i w związku z funkcjonowaniem takiej osoby w środowisku prokuratorskim stwarzałyby nie tylko pole do dywagacji co do wiarygodności, jak i co do autorytetu prokuratury jako całości, lecz również do kwestionowania legalności i zasadności decyzji podjętych przez takiego prokuratora.

W tym kontekście stwierdzić należy, że charakter zachowania prokurator A. K., w związku z którym podjęte zostały wobec niej czynności przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla lubelskiego okręgu regionalnego (a które skutkowało również zezwoleniem na pociągnięcie jej do odpowiedzialności karnej i skierowaniem wobec niej aktu oskarżenia) jednoznacznie nakazuje odsunięcie prokurator A. K. od pełnienia czynności

prokuratorskich w okresie toczącego się postępowania, niezależnie od tego, iż czas tego postępowania ocenić należy za nadmierny, co sygnalizował już Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 czerwca 2019 r., sygn. akt II DO 4/19. Sąd Najwyższy musi przy tym podkreślić, że postępowanie dyscyplinarne wobec prokuratora toczy się niezależnie od postępowania karnego, a okoliczności podniesione przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym dla lubelskiego okręgu regionalnego nie mogą żadną miarą hamować jego biegu, gdyż sprowadzają się wyłącznie do kwestii technicznych sporządzenia odpisów akt sprawy przed przesłaniem ich do właściwego organu w związku z wniesionym odwołaniem.

Jednocześnie należy wyraźnie podkreślić, że nie można utożsamiać instytucji zawieszenia w czynnościach prokuratora ze środkiem zapobiegawczym w rozumieniu Kodeksu postępowania karnego. Mając na uwadze odesłanie zawarte w art. 171 pkt 1 ustawy – Prawo o prokuraturze, nie można uznać, że przepisy regulujące środki zapobiegawcze, jak również inne przepisy przewidziane przez rzeczony kodeks, mają zastosowanie w postępowaniu o zawieszenie w czynnościach prokuratora. Zważyć bowiem trzeba, jak to już wyżej sygnalizowano, na administracyjno-służbową istotę instytucji zawieszenia w czynnościach (która może mieć zastosowanie jeszcze przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego) oraz to, że jej celem nie jest zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania prowadzonego w związku z podejrzeniem popełnienia przez prokuratora przewinienia dyscyplinarnego, lecz przede wszystkim zabezpieczenie autorytetu prokuratury oraz interesu publicznego, w kontekście postrzegania przez obywateli działania prokuratorów, jak również rola wychowawcza w aspekcie oddziaływania indywidualnego, jak i na ogół środowiska prokuratorskiego. Okoliczności te statuują odrębności wynikające z charakteru postępowania dyscyplinarnego, które muszą być brane pod uwagę w wypadku odpowiedniego stosowania w postępowaniu dyscyplinarnym przepisów kodeksu karnego i wykluczają taki sposób ich stosowania, jakiego domaga się odwołaniu skarżąca.

W opisanym stanie rzeczy zarzut naruszenia art. 251 § 3 kpk jawi się jako całkowicie bezzasadny. Mając na względzie rzeczywiste normatywne przesłanki

stosowania instytucji zawieszenia, zauważyć wypada jedynie, że Sądowi Dyscyplinarnemu, co wynika wprost z treści zaskarżonego postanowienia, znany był czyn, w związku z którym toczy się postępowanie, a zatem jego szkodliwość dla dobra służby i interesu publicznego, co w istocie rzeczy było zasadniczym przedmiotem badania tego sądu, nie zaś to, czy prokurator A. K. jest winna popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, którego dotyczą czynności wyjaśniające Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, czy też wszczęte postępowanie dyscyplinarne.

Z tych samych względów nie sposób podzielić stanowiska skarżącej, że Sąd Dyscyplinarny miał obowiązek powiadomienia jej o terminie posiedzenia, ponadto trudno przyjąć, aby prokurator w takim postępowaniu akcesoryjnym, z uwagi na treść art. 171 pkt 1 ustawy – Prawo o prokuraturze, miał nie mniejsze uprawnienia, niż w postępowaniach głównych, tj. toczącym się po złożeniu wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, czy też w tzw. immunitetowym. Szczególnie rażące jest w omawianym zakresie odwoływanie się przez skarżącą do art. 381 kpk, który reguluje rozpoczęcie rozprawy głównej. Należy przypomnieć, że kwestia braku podstaw do takiej interpretacji art. 171 pkt 1 ustawy Prawo o prokuraturze, jakiej oczekuje skarżąca, była już przedmiotem wielu orzeczeń Sądu Najwyższego patrz między innymi postanowienia: II DO 97/20, LEX nr 3077383; II DO 31/19, LEX nr 3161557; I DO 27/19, LEX nr 2684118; II DO 4/19, LEX nr 2684751; II DO 3/19, LEX nr 2684766.

Nie ma też żadnych podstaw, aby stwierdzić, że okoliczności, które prokurator A. K. podniosła w odniesieniu do składu orzekającego Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym były obiektywnie tego rodzaju, że mogłyby faktycznie wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności członków tego składu przy rozpoznawaniu wniosku o przedłużenie wobec niej zawieszenia w czynnościach.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia, o kosztach postępowania odwoławczego rozstrzygając zgodnie z art. 166 ustawy – Prawo o prokuraturze.

